

Aanwezig: Bas Eenhoorn (Digicommissaris, voorzitter), Hans van der Stelt (directeur Bureau Digicommissaris), Roger van Lier (programmamanager financiën Bureau Digicommissaris), Nicole Stolk (pSG V&J), Bernard ter Haar (DG SZW), Hanneke Schuiling (DG Fin), Bertholt Leeftink (DG EZ), Gert-Jan Buitendijk (DG BZK), Peter Heij (DG I&M), Marjan Hammersma (DG OCW), Arie Jan de Waard (Def), Willem van Ee (BZ), Hans Blokpoel (Manifestgroep/BD), Jantine Kriens (VNG), Gerard Beukema (directeur IPO), Albert Vermuë (UvW) en Dorien van den Berg (senior adviseur Bureau Digicommissaris/ verslag)

Afwezig: Ronald Barendse (Manifestgroep/SVB), André van der Zande (DG VWS), Gerdine Keijzer (Klein Lef).

1. Opening en mededelingen

De Digicommissaris heet iedereen welkom. Een aantal leden heeft een vervanger gestuurd, het merendeel van de vaste leden is aanwezig. Alleen VWS en Klein Lef ontbreken vandaag.

Het vergaderschema is ter informatie meegestuurd om in de agenda's vast te leggen.

2. Verslag

Het verslag van 9 december 2014 wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

Bertholt Leeftink heeft naar aanleiding van het verslag de vraag hoe het Nationaal Beraad wenst om te gaan met de openbaarheid van stukken. De Digicommissaris meldt dat in het eerste Nationaal Beraad is besloten dat alle stukken openbaar zijn, tenzij.... Het Bureau maakt een inschatting welke stukken online worden gezet. Het verslag wordt na vaststelling pas op de website gepubliceerd.

3. Verbinden van inhoud, sturing en financiën

3a. Financiering GDI 2015-2019

De Digicommissaris houdt een korte inleiding op dit agendapunt. Hierbij benadrukt hij dat hij door het kabinet is aangesteld, omdat in het verleden is gebleken dat het lastig is overeenstemming te bereiken over de prioriteiten, sturing en financiering van de GDI. De Digicommissaris ziet zijn rol dan ook in het faciliteren en –bovenal- richten van het proces, tot en met de politiek-bestuurlijke besluitvorming. De Digicommissaris stuurt zoveel mogelijk op het bereiken van consensus in het Nationaal Beraad. Zodat vanuit het beraad een gedragen, en zo mogelijk eensluidend voorstel, kan worden gedaan aan de Ministeriële Commissie Digitale Overheid. Hij hoopt dat het Nationaal Beraad overeenstemming kan bereiken over een gezamenlijk voorstel richting de Ministeriële Commissie, dat vervolgens ook aan de algemene vergaderingen van de decentrale overheden zal worden voorgelegd.

De Digicommissaris heeft, sinds zijn aantreden in augustus 2014, geconstateerd dat niet iedereen even overtuigd is over de stap waar we voor staan, namelijk dat: informatie een steeds belangrijkere rol inneemt in het functioneren en presteren van de overheid, dat processen beter en goedkoper kunnen worden door digitalisering en dat ook de verhouding tussen de overheid en burgers en bedrijven fundamenteel verandert. *De sense of urgency* wordt (nog) niet door iedereen zo beleefd en ervaren. Maar voor hem is helder dat de wereld verandert en dat de overheid daarin mee moet. De buitenwereld verwacht dit ook. Niets doen of niet mee-ontwikkelen is geen optie. De Digicommissaris geeft verder aan begrip te hebben voor het feit dat niet ieder lid van het Nationaal Beraad mandaat heeft om ja of nee te zeggen tegen de voorstellen voor financiële bijdrage aan de ambities van de digitale overheid en dat hiervoor politieke sondering en besluitvorming nodig is.

Ten aanzien van financiering liggen er 3 beslispunten voor.

1) Leidraad financiën GDI, de spelregels die er voor zorgen dat inhoud, sturing en financiële doorvertaling onlosmakelijk met elkaar worden verbonden.

Ten aanzien van de leidraad is geconcludeerd dat het Nationaal Beraad in hoofdlijnen kan instemmen met het voorstel. Er is echter wel een relatie met de inrichting van de sturing (het financiële arrangement, zie punt 2). Het Nationaal Beraad is van mening dat de sturing nadere uitwerking behoeft zodat meer 'comfort' kan worden verkregen, dat de sturing –naast eenvoudig- ook effectief zal zijn en om de effecten ervan op bestaande (politieke) verantwoordelijkheden beter te kunnen doorgronden.

Afgesproken wordt dat Gert Jan Buitendijk, Hans Blokpoel, Jantine Kriens en het Bureau Digicommissaris een nadere uitwerking maken van de financiële sturing ten behoeve van de Ministeriële Commissie. Dit zal ook voorafgaand aan de Ministeriële Commissie schriftelijk (per e-mail) worden gesondeerd bij de leden van het Nationaal Beraad.

2) Financieel arrangement: dit arrangement, bestaande uit principes of uitgangspunten, beoogt - met inbegrip van de *leidraad financiën*- samenhangende financiële sturing van *de GDI als geheel* te bewerkstelligen, inclusief dekkingsmogelijkheden. Het voorstel is om dit langs de lijn van een *homogene groep* vorm te geven, naar analogie van de Homogene Groep Internationale Samenwerking, zoals ook in het rapport Kuipers is gesuggereerd. Het is zaak dat er een 'hek' komt te staan rond de begrotingsartikelen waarin nu de elementen van de GDI zijn opgenomen. Met 'hek' wordt bedoeld dat het geormerkte posten zijn, voor beleid en ambities die hun weerslag vinden in het (jaarlijkse) digiprogramma, dat door het Nationaal Beraad (ambtelijk) wordt vastgesteld.

Het Nationaal Beraad discussieert over wenselijkheid van samenhangende sturing op de GDI en over de verschillende modaliteiten om dit ook in de financiële sturing tot uitdrukking te brengen. Ook komt het voorstel ter sprake om het te financieren tekort op één begrotingspost te zetten en de bestaande budgetten verdeeld te laten over de verschillende begrotingen. De discussie leert dat de constructie van een *homogene groep* om nadere transparantie en duiding vraagt: hoe zijn de begrotingsposten nu (politiek) verdeeld, wat betekent het voor de politieke verantwoordelijkheid en sturing indien je hierin verschuivingen aanbrengt, wat zijn de voor- en nadelen qua concrete uitvoering (interne administratieve lasten) en welke alternatieven zijn denkbaar, bijvoorbeeld de figuur van een *extra comptabele post*. Hoe duidelijker en eenduidiger de governance, hoe minder relevant het lijkt waar de begrotingsposten van de GDI feitelijk zijn ondergebracht, aldus het Nationaal Beraad.

Ook wordt in het Nationaal Beraad het belang onderstreept om de sturing en structurele financiering nu echt tot een gezamenlijke, overheidsbrede opgave te maken. Het gaat hier immers om de generieke digitale infrastructuur van de overheid als geheel.

Afgesproken wordt dat:

- Aan het Nationaal Beraad overzicht en inzicht wordt gegeven in de huidige begroting van de GDI en de verantwoordelijkheid daarvoor van partijen;
- De mogelijke consequenties van het financieel arrangement, c.q. één of meer alternatieven om de financiële sturing op de GDI als geheel te kunnen vorm geven, worden betrokken bij de uitwerking van de governance, zoals afgesproken bij het vorige punt (leidraad financiën).

3) Het bestaande tekort. De helft van het benodigde geld (excl. Basisregistraties) zit al in begrotingen, echter de helft (ca. 80 miljoen) is nu niet gedekt. De Digicommissaris heeft een compromisvoorstel aan de leden van het Nationaal Beraad voorgelegd. De Digicommissaris geeft aan dat het uitwerken van een oplossing de hoogste urgentie heeft. De basis moet op orde worden gebracht, om de kabinetsambities ten aanzien van de digitale overheid te kunnen realiseren en verder te ontwikkelen. Binnen dit kader is elke verdeelsleutel bespreekbaar.

In het Nationaal Beraad wordt indringend gesproken over de (mogelijke) oorzaken van de financiële situatie, het gebrek aan mandaat en middelen om in het Nationaal Beraad toezeggingen over bijdragen te kunnen doen en over de logica van het voorstel *alle* partijen te laten delen in de bijdragen. De Digicommissaris geeft aan dat de GDI niet langer de verantwoordelijkheid kan zijn van enkele partijen. Alle partijen maken er gebruik van (ook al is de mate waarin wisselend) en zijn er voor hun dienstverlening van afhankelijk, nu en in de toekomst. Het voorstel houdt ook rekening met de mate van gebruik: iedereen betaalt mee, echter kleine gebruikers van de GDI worden lager aangeslagen dan grote gebruikers, zoals de Belastingdienst.

Het probleem dient nu in gezamenlijkheid opgelost te worden. Dat is ook de opgave waar het Nationaal Beraad voor staat. Dit wordt door meerdere leden ondersteund.

Er worden ook vragen gesteld over de onderbouwing van de cijfers en de kwaliteit van de afstemming met partijen. Hierop wordt door het bureau van de Digicommissaris geantwoord dat gedurende een proces van ruim drie maanden intensieve en zorgvuldige afstemming heeft plaatsgevonden met alle partijen, inclusief de financiële kolom.

Verder wordt door het Nationaal Beraad een aantal suggesties gedaan om de kosten voor de overheid naar beneden te brengen. Het gaat dan om doorbelasting aan burgers en bedrijven, private financiering en het terugbrengen van externe inhuur. Deze zaken zullen in een later stadium worden meegenomen.

Geconcludeerd wordt dat niet alle leden van het Nationaal Beraad het mandaat hebben om te beslissen over voorliggend dekkingsvoorstel, en dat de Ministeriële Commissie om een uitspraak zal moeten worden gevraagd. Naar de Ministeriële Commissie wordt gestuurd: het eerder genoemde governancevoorstel, een overzicht van de begrotingsposten die betrekking hebben op GDI en een voorstel van de Digicommissaris voor de dekking van de benodigde financiële middelen voor de GDI. Verder zal richting de Ministeriële Commissie worden aangegeven dat het Nationaal Beraad van mening is dat de GDI een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van centrale en decentrale overheden, dat de governance heldere uitwerking behoeft en dat deze de gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen moet ondersteunen en dat de dekking van de benodigde financiële middelen bij de besluitvorming over de Voorjaarsnota dient te worden betrokken. De decentrale overheden doen daarbij het verzoek om een bestuurlijk overleg te organiseren, voorafgaand aan de Ministeriële Commissie. Dit wordt door de Digicommissaris toegezegd.

3b. Digiprogramma

Een aantal zaken zouden de leden nog graag (sterker) terug zien in het Digiprogramma:

- Urgentie van de GDI nog meer benadrukken, alsook de ambitie dat de overheid wil inzetten op digitalisering in het belang van inwoners, bedrijven en instellingen;
- Verduidelijking relatie met kabinetsprogramma Digitaal 2017;
- Vanuit GDI ook aandacht voor dienstverlening aan internationale burgers en bedrijven in Nederland en Nederlanders in het buitenland.

Het Nationaal Beraad stemt verder in met het Digiprogramma zoals dit voorligt.

3c. Sturing: regieraden

De leden van het Nationaal Beraad kunnen zich vinden in voorliggend stuk. Wel zou men graag zien dat wordt gekeken naar hoe we omgaan met grote IT-programma's en wordt verzocht om in het domein van het Rijk verbinding te leggen met het CIO-stelsel. Daarnaast wordt nogmaals aandacht gevraagd voor het belang van informatieveiligheid. Dit wordt meegenomen als thema in het Digiprogramma en komt in alle clusters terug.

Ten aanzien van de deelnemerslijst voor de Regieraden wordt aangegeven om ook ruimte te geven aan nieuwe partijen.

4. eID

Gert-Jan Buitendijk meldt dat de brief met de stand van zaken aan de Tweede Kamer is verzonden.

5. iNUP

Het stuk is ter kennisname verstuurd; de 'boedelbeschrijving' zal in de regieraden aan de orde worden gesteld.

6. Instellingsbesluit Forum Standaardisatie

Het Nationaal Beraad stemt in met voorliggend instellingsbesluit voor het Forum Standaardisatie.

7. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

De voorzitter dankt de deelnemers aan het Nationaal Beraad voor hun constructieve inbreng en sluit de vergadering.